

ЕРНСТ ПАШИЦКИ МИСТЕРИУМ

Превод от руски: Александър Димитров, 1983

chitanka.info

През последните години доста често определят ролята на научната фантастика с помощта на простичко, но на пръв поглед логически безупречно разсъждение: фантастиката е част от литературата, литературата — това е човекознание; следователно фантастиката трябва да се занимава изключително с човека, с неговия вътрешен свят и взаимоотношенията му с обществото и другите хора. Ако приемем обаче това определение, „извън борда“ на научната фантастика автоматически се оказват такива признати световни шедеври като „Машината на времето“ и редица разкази на Хербърт Уелс, „Изгубеният свят“ на Артър Конън Дойл, „Земята на Саников“ и „Плутония“ на Владимир Обручев, „Непобедимият“ и „Нова космогония“ на Станислав Лем, „Фантазии за Земята и небето“ на Константин Циолковски... С една дума, всички онези произведения, главното в които са новите идеи, новата действителност, с каквато човек още не се е сблъсквал.

Къде е слабото място на горния силогизъм? Очевидно във второто съждение: литературата все пак не е единствено „човекознание“, а преди всичко част от изкуството. А изкуството на свой ред е второто (освен науката) основно средство на познанието. Цялостното познание за човека, обществото и природата. И именно научната фантастика поради своята специфика ни предоставя възможността да се замислим какво представлява Вселената, за нейното начало, еволюция; какво представляват пространството и времето, животът и разумът... На Запад даже съществува специален термин „сайънс фантази“ (или „фантасайънс“) за произведения, в които истинските „герои“ са новите хипотези, идеи, макар често пъти и не дотам строги, но които ни карат да се замислим над съкровените тайни на света. Към тази категория спадат и разказите за сблъскването на човека с обекти, вече открити от съвременната наука, но все още недостъпни за нас, своеобразни прогнози за срещите ни с тях. Някои от които ще станат в най-близко бъдеще: човекът например ще посети планета от Слънчевата система и ще може да сравни собствения си опит с фантазията на писателите. Другите небесни тела по всяка вероятност още дълго ще останат недостъпни за хората. Но нали е интересно да се узнае как, да речем, изглежда отблизо „бялото джудже“, неутронната звезда или даже „черната дупка“, както и

на какви незнайни явления можем да се натъкнем в околностите им! А от къде другаде освен от научната фантастика това би могло да се узнае?

Именно за срещи с екзотични физични обекти разказва докторът на физико-математическите науки от Киев Ернст Пашицки в своите произведения. В предлагания разказ земна космическа експедиция отново се среща с обект, който е съвсем необикновен. Пашицки излага своята версия за тази среща.

Пустотата, безмълвието и необхватните пространства на Космоса, които можеха да бъдат преодолені само с време и търпение, смазваха, подтискаха. Приличащите си като две капки вода дни се трупаха в години — дългите години на полета. Назад оставаха нови и нови милиарди километри, наоколо се простираше все същата бездънна чернилка с все същите неподвижни звезди, сред които далечното Слънце се бе изгубило.

Скучните, монотонни часове на вахта и дежурства уморяваха, изтощаваха екипажа повече и от тежка, напрегната работа. Хората се изморяваха от това, че нищо не се... случваше! Еднообразието и бездействието незабелязано отслабваха волята, притъпяваха бдителността си и в това се криеше една от най-коварните опасности на далечния Космос...

* * *

Рязък сигнал и пилотът изхвърча от постелята. Навлича лекия скафандър и се втурва по коридора, съединяващ апартаментите с командната кабина.

Вахтеният щурман докладва обстановката.

В сектор 007 радиолокаторите са приели сигнали, отразени от неизвестен обект, който се движи насреща им. Скоростта на сближаване е равна на удвоената скорост на кораба. Данните за параметрите на обекта се обработват от бордовия компютър. Ако корабът не промени курса и не забави движението си, срещата с обекта ще стане след седемнадесет минути.

Командирът на кораба хвърли бърз поглед към щурмана:

— А досега къде зяпахте? Спяхте ли?

— Видимостта е лоша, командире. Облак от газ и прах, дори звездите не се виждат. Обектът като че ли изскочи от някаква дупка...

Командирът се навежда над селектора:

— Всички да заемат местата си! Променяме курса! — после се обръща към щурмана: — Дайте ми образ на дисплея!

ЕИМ започва да изписва образа на обекта, синтезиран от приетата от локаторите информация.

В десния долен ъгъл на големия екран се появява размито зеленикаво петно. То постепенно просветлява, става по-ясно. Очертават се причудливи форми на някакъв странен, но много добре познат предмет. И изведнъж...

Възклицание на почуда се изтръгна от всички, които се намират в командната кабина.

Място за съмнение няма: право срещу тях лети космически кораб, приличащ като две капки вода на... техния собствен! Същият контур на корпуса, същите антени на локаторите и радиотелескопите, същият въртящ се пръстен от жилищните помещения...

„Ама че привидение! Как е попаднало тук, на такова огромно разстояние от Земята? — мисли си пилотът. — Защо Земята не ни е съобщила за предстоящата среща?“

— Веднага направете запитване по всички канали! — Гласът на командира го връща към действителността.

— Разбрано, запитване! — Там включва кодиращото устройство. — Сигналът е излъчен! — Минава минута, друга... — Няма отговор!

„Защо не отговарят на запитването ни? Какво се е случило? Или там вече никой не е останал... жив? Или...“ Мислите му са объркани и не намират отговор на безкрайния низ от неразрешими въпроси.

— Да се направи сондаж с лазер! Но бързо!

— Разбрано, лазер!... Командире, в оптичския диапазон видимостта е нула. Намираме се в гъст облак! Лъчът се разсейва и поглъща... Пълно поглъщане...

— Пригответе се за претоварвания! Променим курса! Завой на дясно. Давай!...

Сякаш оловна тежест натиска пилота в креслото, сплесква мускулите на лицето му. Чува се прегракналият вик на щурмана:

— Какво прави той?! Командире, той повтаря маневрата ни! Безумец!...

— Виждам! Завой наляво! Пак... се пъха насам... Глупак!...

Вторият пилот с мъка отваря очи. И през мътната пелена вижда как, след като прави лек завой, корабът бавно се премества към центъра на екрана, към предполагаемата точка на пресичане на траекториите. Той бе нараснал и още повече приличаше на техния. Като огледален образ...

„Огледален образ! — Пилотът не вярва на очите си. — Да, големият радиотелескоп е отляво, а не отдясно, както би следвало. А локаторите къде са?... Точно така! Огледален образ! Като в онзи стар фантастичен роман, в който е дадена срещата на хората със същества от антисвета, които са изградени от античастици и представляват огледални отражения на хората във всичко, даже в мислите и постъпките...“

— Командире! — Той не познава собствения си глас. — Вижте, техният кораб е огледално копие на нашия! Те са от антисвета, командире!...

— Глупости! — избухва астрофизикът. — Какъв антисвят?! Начели сте се на фантастика!

— Е и от антисвета да са! — казва командирът. — Защо се държат така глупаво?

— Няма да успеем да се разминем с тях — мърмори пилотът. — Всеки път те ще вземат същите решения и ще правят същите маневри като нас, само че огледално симетрични...

— Фантасмагории! — крещи астрофизикът.

Неимоверната тежест се стреми да ги смачка, да сплеска телата им... Сърцето на редки тласъци с мъка помпа тежката като живак кръв...

А огромният кораб вече виси в центъра на екрана, носът му сочи носа на техния. Стълкновението изглежда неминуемо.

— Екстрено спиране! — спокойно казва командирът.

Инерцията хвърля хората напред. Ремъците се впиват в тялото. Отново претоварването ги мачка.

Късно. Времето не им стига. Образът на приближаващия се кораб запълва целия екран. На таблото тече времето — обратно —

същото това време, което им остава до съдбоносната среща. Пилотът с безразличие, примирено следи бързо сменящите се цифри.

„Също като преди старт — мисли си той. — Но старт за къде? Във вечността, в тъмната бездна, от която връщане няма. В нищото.“

Пет, четири, три, две, едно... Край!

Абсолютна тишина...

Пилотът отваря очи. Вижда познатата командна кабина, застиналите в креслата фигури на другарите си, главния пулт за управление, а в центъра му — празен, чист екран!

Вопълът на астрофизикът раздира тишината:

— Дяволия! Ами как веднага не се сетих! Та това е мистериум! Разбирате ли? *Мистериум!*

„Виж ти какво било! — досеща се пилотът. — Значи ние сме срещнали гигантски космически мазер — свръхмощен естествен генератор на ултракъси вълни!... Преди ги наричаха мистериуми заради невероятната, направо мистична мощност на насоченото кохерентно радиоизлъчване. «Яркостта» на мистериума на работната му честота е същата като на вещество, нагрятото до милиарди градуси!“

— Ами откъде се беше взел насрещният кораб? — нетърпеливият въпрос на командира прекъсва мислите на пилота.

— Мистериумът както всеки друг мазер има резонатор — възбудено и радостно излага версията си астрофизикът. — Система от огледала, които отразяват и усилват радиовълни от определена честота. Тук, в Космоса, ролята на такова огледало играе йонизираният газ — плазма от заредени частици, удържана от магнитните полета. И когато радиоизлъчването на мистериума е „осветило“ нашия кораб, в плазменото „радио огледало“ е възникнало приближаващото се към нас мнимо радиоизображение на нашия кораб! Разбирате ли? Пред нас е възникнал радиомираж!

„Значи ние сме се срещнали с... призрак? — Пилотът все още не може да повярва в щастливото избавление. — Нашите локатори са го взели за истински кораб. Компютърът ни приготви синтезирания образ на обзорния екран и ние се хванахме на тази въдица на Космоса!...“

— Да, забележителен ден — усмихва се командирът. — Ние първи срещнахме космически „Летящ холандец“!

В кабината — весело оживление. Но какво става? Пилотът не вярва на очите си: табло на далекомера и индикаторите на тягата на

двигателите, кой знае защо, са разположени отляво, а не отдясно на главния пулт. А навигационните уреди са се преместили отдясно... Каква е тази идиотщина? И той недоумяващо се обръща. Пред него е усмихнатото лице на щурмана с тъмна бенка на дясната буза. Ами нали преди тя беше отляво, той отлично помни!

Още неосъзнал какво точно се е случило, той с опасение поглежда дясната си ръка. Там, където трябваше да има белег от изгаряне — спомен от една отдавнашна авария на Венера, — няма нищо! Затова пък на лявата му ръка има точно същият продълговат белезникав белег...

Пилотът усеща как кръвта му изстива. Нервите му не издържат и той вика, гласът му се дави:

— Опомнете се! Огледайте се наоколо! Ние сме в антисвета! Аз нали ви казвах... Това не е мираж! Ние сме преминали в антипространството! Вижте, всичко се е обърнало, дясно и ляво са си сменили местата!...

Смътно, като през мъгла, той вижда замръзналия поглед на астрофизика, изкривеното от ужас лице на щурмана...

— Без паника! — Гласът на командира звънти. — Запазете спокойствие! Всички да останат по местата си!

— Не разбирам. Нищо не разбирам... — объркано мърмори астрофизикът. — Ами анихилацията?... Не, тук нещо не е наред...

Мисли съсредоточено минута, после, гледайки внимателно пилота, решително заявява:

— Мога да кажа само едно. Даже и по някакво чудо да сме пропаднали в антисвета, ние не бихме го забелязали!

— Защо? — обръща се към него командирът.

— Заедно със структурата на пространството и материята би трябвало да се измени и нашето възприемане на света! — победоносно казва астрофизикът. — Нашата памет се съхранява в невроните — нервните клетки на мозъка; тя е кодирана в спиралните молекули на рибонуклеиновите киселини, тъй наречените РНК. При преминаване от вещество към антивещество посоката на усукване на спиралите трябва да се промени на противоположната. Дясната спирала се превръща в лява като в огледало. И нашите пространствени представи, записани на тези молекули, също трябва да претърпят „огледално отражение“. Но тъй като окръжаващият ни свят, по-точно — антисвят,

също е станал огледално-симетричен, то за нас нищо не би се изменило!

— Тогава какво по дяволите е станало при нас? — Командирът иска да разбере всичко докрай и колкото е възможно по-скоро. Трябва срочно да съобщи на Земята за случилото се.

Астрофизикът свива рамене:

— Не знам. Нищо не мога да разбера. Ще трябва да си понапънем мозъците. Космосът не задава прости загадки...

* * *

Та откъде биха могли да знаят, че Космосът е решил да им изиграе още една лоша шега?

Засега те още не се досещат, че свръхмощното циркулярно поляризирано лъчение на космическия мазер е проникнало вътре в кораба. Въртящото се свръхвисокочестотно електромагнитно поле пронизва тялото и мозъка на всеки от тях, завърта електроните в спиралите на молекулите в обратната страна. И човешката памет сякаш се отразява в невидимо огледало, обърквайки дясното с лявото. Поради което хората просто забравиха, че индикаторите на тягата и таблото с далекомерите винаги са се намирали отляво, а навигационната апаратура — отдясно, че бенката на щурмана и преди си е била на дясната буза, а белегът на пилота — на лявата ръка. На тях им се струва, че всичко е било точно обратно и те мъчително се стараят да разберат какво е станало с тях и света?...

По-късно, когато корабът излезе от зоната на излъчване на мистериума и тесният като нож невидим радиолъч престане да пронизва корпуса на кораба, нормалната им памет ще се върне. И те ще разберат своята грешка, ще разгадаят хитроумния капан, в който ги бе подмамил коварният и равнодушен Космос. Преминавайки през жестокото и безмислено изпитание на страх и безнадеждност, те ще се убедят, че всичко си е останало по местата, че светът е непоклатим и вечен...

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 26/1983 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.